

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด และเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1-2) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 4 เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษา ซึ่งใน มาตรา 23 และมาตรา 24 กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการกระบวนการเรียนรู้นั้นต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้ ตลอดจนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และสถานศึกษายังเป็นส่วนที่สำคัญในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งการเรียนรู้นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งครูผู้สอน ต้องรู้จักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านความคิด เนื่องจากพัฒนาการทางด้านความคิดของผู้เรียนจะพัฒนาเป็นลำดับขั้นตามช่วงวัย ตามธรรมชาติ การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละช่วงวัยไปสู่ขั้นที่สูงกว่า จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการได้เร็วขึ้น ผู้เรียนจะสามารถเล็งกรับรู้สิ่งที่น่าสนใจ และเกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง นอกจากนี้การคิดวิเคราะห์ยัง

เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ผู้ที่มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์สูงย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จได้สูง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน ควรเน้นการตั้งคำถามให้นักเรียนคิดวิเคราะห์มากกว่าการจำ แม้นักเรียนอาจจะยังไม่รู้ความหมายของการคิดวิเคราะห์แต่ถ้านักเรียนมีทักษะในการวิเคราะห์ตั้งแต่วัยเด็ก ย่อมส่งผลดีต่อการวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้น ซึ่ง ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง (2546: 51-53) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถจำแนกพฤติกรรมย่อยได้ ซึ่งเป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องราว ความสามารถในการระบุความสัมพันธ์ และความสามารถในการค้นหาหลักการของเรื่องราว การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์นั้น อาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้สังเกตสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หรือการใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์อย่างมีหลักการ โดยการยกสถานการณ์บางอย่างขึ้นมาแล้วให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การเชื่อมโยง การจำแนกประเภท การเปรียบเทียบ รู้จักการตั้งคำถาม แปลความตีความ สรุปอ้างอิง ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันพบว่าเด็กไทย ยังประสบปัญหาในเรื่องของการคิดวิเคราะห์อยู่ไม่น้อย ซึ่งปัญหาของการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ อาจเกิดมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับที่วีระ สุดสังข์ (2550: 11) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบัน ครูผู้มึบบทบาทสำคัญไม่ได้นำการคิดไปใช้จัดกิจกรรมอย่างจริงจัง ครูอาจจะสอนให้นักเรียนคิด แต่การสอนนั้นยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทำให้ปัญหาการคิดของนักเรียนจึงยังมีอยู่ นักเรียนยังไม่มีประสบการณ์การคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสอดคล้องกับรายงานของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549ก : 1) ที่พบสภาพปัญหาของผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ จากรายงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552ก : 5) ที่ได้พบสภาพปัญหาเช่นเดียวกัน กล่าวคือ วิธีการเรียนการสอนยังไม่สอนให้คิดวิเคราะห์ เน้นเพียงการท่องจำ และได้เสนอแนะให้ครูผู้สอนเน้นการสอนแบบบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ สอนการคิดวิเคราะห์แบบสร้างสรรค์ ให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหา เน้นกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดระบบการคิด หลังจากนั้นให้ประเมินการเรียนรู้เด็กจากการประเมินในห้องเรียน และประเมินกระบวนการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่เพียงการทำข้อสอบเท่านั้น และนอกจากกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญแล้ว การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กเกิดการวิเคราะห์ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นอีกหนึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1) ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้กำหนดกรอบในการประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการอาชีพ ซึ่งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 4 สาระยังพบว่าไม่บรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้และในสาระดังกล่าวมีมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนบ้านคลองลาว ได้พบปัญหาของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนมาจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 ถึงแม้ว่าในภาพรวมของโรงเรียน นักเรียนจะสามารถทำคะแนนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลแล้ว ยังพบว่ามีจำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 23 ของจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด ที่ทำคะแนนไม่ผ่านขีดจำกัดล่างของการทดสอบ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2556: 1-6)

สอดคล้องกับผลการประเมินจากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดจันทบุรี พบว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมานักเรียนได้คะแนนลดลง กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2555 ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 54.41 ปีการศึกษา 2556 ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 53.01 และในปีการศึกษา 2557 ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 52.00 ประกอบกับปัญหาที่พบในการประเมินคุณภาพการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งยังพบว่า นักเรียนบางกลุ่มยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทำให้ครูผู้สอนต้องจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

นอกจากนี้ในการประเมินการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยังพบว่า มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาการเรียนรู้อัตโนมัติที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเปรียบเทียบ การจับประเด็นที่สำคัญ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวหรือปัญหาที่เผชิญ รวมทั้งการแสดงความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลสนับสนุนที่เหมาะสม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขในความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ (โรงเรียนบ้านคลองลาว, 2555: 2-7) และจากปัญหาดังกล่าว ได้สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ที่พบว่า ผลการประเมินแบบอิงเกณฑ์ในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ได้ค่าเฉลี่ย 2.21 อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุดจาก 14 มาตรฐานที่ได้รับการประเมิน ผลการประเมินดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นอีกว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษาว่า ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาด้านการวัดผลประเมินผลและนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนต่อไป (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555: 2-5)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องสร้างความร่วมมือเพื่อให้การจัดการเรียนรู้สามารถนำหลักสูตรสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้และจากการศึกษารูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นที่ยอมรับว่าสามารถส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546 : 219 - 220) ได้นำเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป 4) ขั้นขยายความรู้ และ 5) ขั้นประเมิน ซึ่งกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ นั้นได้เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติที่มีการสืบค้น เสาะหา ตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วเชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนเอง เป็นการช่วยสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนพยายามสร้างความรู้ใหม่ โดยอาศัยฐานความรู้เดิมเป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเข้าใจในสาระที่ได้เรียนรู้นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ยังสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของนฤพล จันทู (2549: 143) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

เรื่อง การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผลการวิจัยได้พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์สูงกว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของแววมณี กุลเมืองน้อย (2550: 97) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิจัยได้พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

โดยการพัฒนาจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนได้เห็นคุณค่าที่แท้จริง ซึ่งครูผู้สอนยังสามารถออกแบบกิจกรรมโดยนำเทคนิคการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพอย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถกระตุ้นความสนใจ ทำทหายความคิด ความต้องการในการแสวงหาความรู้ ช่วยเสริมในสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่มี และจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมจากท้องถิ่น รวมทั้งคำถามที่ช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละมัย วงศ์ลาศ (2553: 60-61) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ผลการวิจัยได้พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 95.55 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นและงานวิจัยของนัจภัก บูชาพิมพ์ (2551: 101-102) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง ภูมิปัญญาไทย ผลการวิจัยได้พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม และมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับดี

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ที่พบในโรงเรียนทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจในการศึกษาวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ประโยชน์ที่ได้รับของการวิจัย

ครูผู้สอนได้แนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 19 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 420 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคลองลาว ตำบลวังใหม่ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 89) มีจำนวน 4 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มอีกครั้งเพื่อให้ได้ห้องเรียนที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ห้องเรียนจำนวน 2 ห้อง มีจำนวนนักเรียนห้องละ 27 คนแต่ละห้องเรียนมีนักเรียนแบบคละความรู้ความสามารถ แล้วใช้วิธีการจับฉลากห้องเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 1 ห้องเรียน โดยห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ แบ่งได้ดังนี้
 - 1.1 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
 - 1.2 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์

ขอบเขตของเนื้อหา เรื่อง พืชผักสวนครัวกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 10 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้** หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบและขั้นตอนการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างคำถามหรือกำหนดประเด็นที่จะศึกษาค้นคว้า

ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นคว้า เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ เป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิม หรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประเมินผล เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ และนำไปสู่การประยุกต์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. **การจัดการเรียนรู้แบบปกติ** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนบ้านคลองลาว แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยทบทวนความรู้เดิม และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน หรือวางพื้นฐานการเรียนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่เนื้อหาใหม่

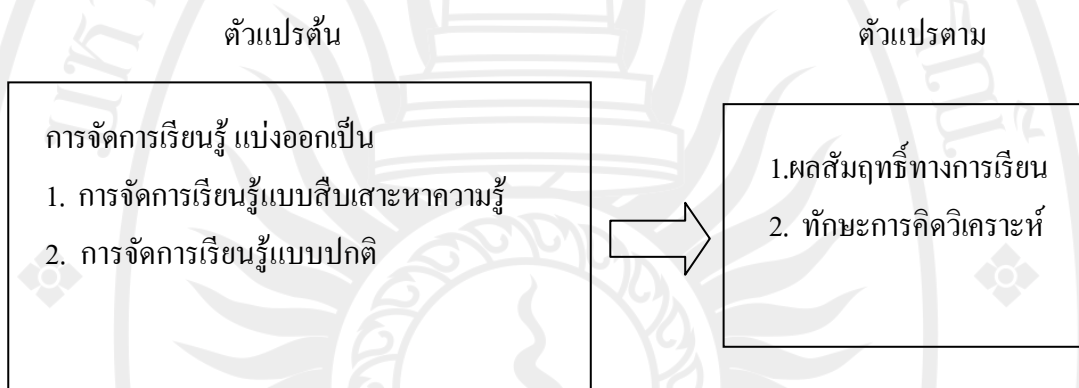
ขั้นที่ 2 ขั้นสอน โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการประเมินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยวัดได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พืชผักสวนครัว เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยวัดตามจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

4. ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูลได้ ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความสำคัญ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) วิเคราะห์หลักการ โดยวัดได้จากการตอบแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าแบบปกติ